

prima instanță, Judecătoria Criuleni, sediul Central (A. Cazacliu)
instanța de apel, Curtea de Apel Chișinău (E. Palanciuc, A. Malî, V. Clima)

Î N C H E I E R E

17 aprilie 2019

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
al Curții Supreme de Justiție,

în componența:

Președintele completului, judecătorul
judecătorii

Tatiana Vieru
Maria Ghervas
Nina Vascan

examinând admisibilitatea recursului declarat de Uniunea Cooperatistă de Consum Criuleni,

în cauza civilă, la cererea de chemare în judecată depusă de Galina Oboroceanu împotriva Uniunii Cooperatiste de Consum Criuleni cu privire la încasarea salariului restant, a penalității, a prejudiciului moral și a cheltuielilor de judecată,

împotriva deciziei din 06 februarie 2019 a Curții de Apel Chișinău prin care s-a respins apelul declarat de Uniunea Cooperatistă de Consum Criuleni, reprezentată de avocatul Grigorii Placinta și s-a menținut hotărârea din 05 iulie 2018 a Judecătoriei Criuleni, sediul Central,

c o n s t a t ă:

La 09 ianuarie 2017, Galina Oboroceanu a depus cerere de chemare în judecată împotriva Uniunii Cooperatiste de Consum Criuleni cu privire la încasarea salariului restant, a penalității, a prejudiciului moral și a cheltuielilor de judecată.

În motivarea acțiunii, reclamanta Galina Oboroceanu a indicat că prin contractul individual de muncă din 01 iunie 2011, încheiat între aceasta și Uniunea Cooperatistă de Consum Criuleni, a fost angajată în calitate de contabil la Uniunea Cooperatistă de Consum Criuleni pe termen nedeterminat, cu un salariu stabilit conform Regulamentului de retribuire a muncii a Uniunii Cooperatiste de Consum Criuleni, care pe parcursul activității de muncă avea un caracter fluctuant.

Reclamanta a menționat că la 10 noiembrie 2016 a depus cerere de demisie, care a fost acceptată de angajator, fiind emis ordinul cu nr. 18 din 24 noiembrie 2016 de desfacere a contractului de muncă, fiindu-i eliberat carnetul de muncă, însă nu i-a fost achitat salariul restant pe perioada de activitate 01 decembrie 2014 – 24 noiembrie 2016, în sumă totală de 36 394,71 lei.

Reclamanta a precizat că a solicitat angajatorului eliberarea informației despre restanța la salariu, cauza de neachitare și executarea imediată, însă pârâta a refuzat executarea acestor obligații.

Reclamanta Galina Oboroceanu a invocat că deoarece Uniunea Cooperatistă de Consum Criuleni nu i-a achitat la timp salariul, urmează a fi încasată compensația de întârziere în baza art.330 alin.(2) Codul muncii, pentru fiecare zi de întârziere în mărime de 0,1 la sută din suma neplătită în termen, și anume pentru decembrie 2014 suma de 26,61 lei, pentru anul 2015 în sumă de 5 925,17 lei, iar pentru anul 2016 suma de 12 616,00 lei, în total pentru perioada 01 decembrie 2014 – 31 decembrie 2016 suma de 18 567,78 lei.

La fel, reclamanta a menționat că prin acțiunile Uniunii Cooperatiste de Consum Criuleni i s-a cauzat un prejudiciu moral, prin neachitarea salariului pe care îl estimează în mărime de 30 000 lei. Iar, în temeiul art. 94 Codului de procedură civilă urmează a fi încasate de la pârât și cheltuielile de judecată suportate.

Prin urmare, reclamanta Galina Oboroceanu a solicitat încasarea de la Uniunea Cooperatistă de Consum Criuleni în beneficiul ei a restanței la salariu în sumă de 36 394,71 lei, penalitate de întârziere pentru perioada 01 decembrie 2014 – 31 decembrie 2016, în sumă de 18 567,78 lei, în total suma de 54 963 lei, a prejudiciului moral în sumă de 3 0000 lei și a cheltuielilor de judecată.

Pe parcursul examinării cauzei, reclamanta și-a concretizat pretenția cu privire la încasarea penalității de întârziere pentru perioada 01 ianuarie 2017 - 13 septembrie 2017 și a solicitat încasarea sumei de 2 266,19 lei.

La 16 mai 2018 reclamanta Galina Oboroceanu a depus cerere de concretizare a acțiunii, în care suplimentar celor invocate în cererea de chemare, a menționat că corectitudinea calculului prezentat instanței de judecată se confirmă prin extrasul din cont 3260002 a Uniunii Cooperatiste de Consum Criuleni la 11 mai 2018, pentru perioada ianuarie 2013 - decembrie 2016 în privința salariatei Galina Oborocean, eliberată de Casa Națională de Asigurări Sociale.

Reclamanta a precizat că din restanța de salariu în sumă de 36 394,71 lei, stabilită la data de 24 noiembrie 2016, Uniunea Cooperatistă de Consum Criuleni a achitat suma de 32 794,63 lei, prin ordinul de plată nr. 13 din 10 februarie 2017, respectiv a solicitat încasarea salariului restant de la Uniunii Cooperatiste de Consum Criuleni în mărime de 3 600 lei.

La fel, reclamanta a menționat că urmează a fi încasată penalitatea pentru întârzierea achitării restanței salariale, pentru perioada 01 ianuarie 2015 – 16 mai 2018 în mărime de 27 915,37 lei.

Reclamanta Galina Oboroceanu a precizat că angajatorul nu și-a executat obligațiunile de achitare a salariului la timp și urmează să repare prejudiciul moral, pe care îl estimează în mărime de 30 000 lei și a cheltuielilor de asistență juridică.

Prin urmare, reclamanta Galina Oboroceanu a solicitat încasarea din contul Uniunii Cooperatiste de Consum Criuleni în beneficiul ei a restanței la salariu în sumă de 3 600 lei, a penalității de întârziere în sumă de 27 915,37 lei, pentru perioada

01 ianuarie 2015 – 16 mai 2018 și a prejudiciului moral în sumă de 30 000 lei și a cheltuielilor de judecată în mărime de 6 050 lei.

Prin hotărârea din 05 iulie 2018 a Judecătoriei Criuleni, sediul Central s-a admis integral acțiunea Galinei Oboroceanu împotriva Uniunii Cooperativelor de Consum Criuleni cu privire încasarea plăților salariale, a penalităților de întârziere și repararea prejudiciului moral, ca întemeiată. S-a încasat de la Uniunea Cooperativelor de Consum Criuleni în beneficiul Galinei Oboroceanu suma salariului neplătit în mărime de 3 600 lei, penalitatea de întârziere la plata salariului în sumă de 27 915, 37 lei, prejudiciu moral în sumă de 5 000 lei, cheltuielile de judecată în sumă de 5 000 lei, în total 41515, 37 lei. S-a încasat de la Uniunea Cooperativelor de Consum Criuleni în beneficiul statului taxa de stat în sumă de 1045 lei.

Prin decizia din 06 februarie 2019 a Curții de Apel Chișinău s-a respins apelul declarat de Uniunea Cooperatistă de Consum Criuleni, reprezentată de avocatul Grigorii Placinta și s-a menținut hotărârea din 05 iulie 2018 a Judecătoriei Criuleni, sediul Central.

În consolidarea soluției, instanța de apel a indicat că în baza contractului individual de muncă din 01 iunie 2011, Galina Oboroceanu a fost angajată în cadrul Uniunii Cooperatiste de Consum Criuleni în funcția de contabil pe termen nedeterminat, aceasta demisionând la 24 noiembrie 2016, în baza ordinului Uniunii Cooperatiste de Consum Criuleni nr. 18.

Instanța de apel a constatat că potrivit calculelor întocmite de Galina Oboroceanu, extraselor din registrele de evidență a retribuțiilor, coroborate cu declarațiile persoanei asigurate pentru anii corespunzători, extraselor din contul de salarizare, tabelelor de pontaj, dispozițiilor de plată a salariilor, la data eliberării reclamantei din funcția deținută în cadrul Uniunii Cooperatiste de Consum Criuleni, angajatorul înregistra o restanță salarială față de Galina Oboroceanu în mărime de 36 394,71 lei. Iar, după intentarea prezentei cauze în baza cererii de chemare în judecată depuse de Galina Oboroceanu, Uniunea Cooperatistă de Consum Criuleni a achitat acesteia suma de 32794,63 lei, cu titlu de salariu, diferența neachitată constituind suma de 3 600 lei.

Instanța de apel a invocat că conform prevederilor art. 330 alin. (1) lit. e) și f) și alin. (2) Codul muncii, angajatorul este obligat să compenseze persoanei salariul pe care aceasta nu l-a primit, în toate cazurile privării ilegale de posibilitatea de a munci. Această obligație survine, în particular, în caz de reținere a plății salariului și de reținere a tuturor plăților sau a unora din ele în caz de eliberare din serviciu. În caz de reținere, din vina angajatorului, a salariului (art. 142), acestuia i se plătesc suplimentar, pentru fiecare zi de întârziere, 0,1 la sută din suma neplătită în termen.

Respectiv, prin prisma acestor norme instanța de apel a conchis ca fiind indubitabilă plata de către angajator a drepturilor salariale datorate salariatului, plată ce urmează a fi realizată integral la data eliberării salariatului din funcție, iar neexecutarea de către angajator a acestei obligații instituie răspunderea prevăzută de lege, inclusiv prin plata unei compensații în cuantumul instituită de lege. În speță, instanța de apel a constatat că la data eliberării Galinei Oboroceanu din funcția deținută în cadrul Uniunii Cooperatiste de Consum Criuleni, angajatorul

înregistra o restanță la plata drepturilor salariale în sumă totală de 36 394,71 lei, din care angajatorul a achitat, după intentarea prezentei cauze suma de 32 794,63 lei, astfel încât restanța Uniunii Cooperatiste de Consum Criuleni la data pronunțării hotărârii contestate constituia suma 3600 lei. Prin urmare, instanța de fond just a dispus încasarea sumei de 3 600 lei, cu titlu de restanță la plata drepturilor salariale Galinei Oboroceanu.

De asemenea, instanța de apel a respins ca fiind nefondate argumentele Uniunii Cooperatiste de Consum Criuleni referitoare la faptul că potrivit originalelor extraselor din registrele de evidență a retribuițiilor, calculele Galinei Oboroceanu prezintă dubii referitoare la veridicitatea acestora, în special pe motiv că potrivit acestor date, restanța la salariu la 31 decembrie 2013 constituia suma 16 851,49 lei, iar la 01 ianuarie 2013 această restanță constituia deja suma 22 060,28 lei, deoarece Uniunea Cooperatistă de Consum Criuleni nu a prezentat registrele respective integral.

Mai mult, instanța de apel a indicat că potrivit calculului drepturilor salariale calculate și achitate în anul 2013, la 01 ianuarie 2013 restanța Uniunii Cooperatiste de Consum Criuleni față de Galina Oboroceanu constituia suma de 20 737,72 lei, iar la 31 decembrie 2013, suma de 22 060,28 lei, în timp ce Uniunea Cooperatistă de Consum Criuleni nu a prezentat probe ce ar dovedi că a efectuat în anul 2013 plăți în beneficiul intimitei, care ar fi redus restanțele salariale la suma de 16 851,49 lei, în condițiile în care în acest an au fost calculate drepturi salariale în sumă de 17551,56 lei, iar achitată a fost doar suma de 16 229 lei.

La fel, instanța de apel a apreciat ca fiind nefondate argumentele Uniunii Cooperatiste de Consum Criuleni referitoare la tardivitatea acțiunii reclamantei Galina Oboroceanu. Astfel, prin prisma art. 355 alin. (1) lit. b) Codul muncii, art. 271, 272 alin. (2) și 277 alin. (1) și (2) Cod civil, instanța de apel a conchis că deși potrivit materialelor cauzei datoria apelantei față de Galina Oboroceanu își are originea pînă la 01 ianuarie 2012, totuși, în perioada ulterioară Uniunea Cooperatistă de Consum Criuleni a efectuat în beneficiul intimitei plăți a drepturilor salariale ce depășeau suma salariului calculat pentru luna respectivă, situație ce se regăsește în luna martie 2012, decembrie 2012, martie 2013, mai 2013, august 2013, noiembrie 2013, aprilie 2014, august-decembrie 2014, ianuarie 2015, martie 2015, ianuarie 2016, februarie 2016, acțiuni ce denotă recunoașterea de către apelantă a datoriei. Prin urmare, de la data efectuării fiecărei plăți suplimentare termenul de prescripție începea a curge din nou, astfel încât la data înaintării acțiunii termenul de prescripție nu a fost omis de către Galina Oboroceanu.

Mai mult, instanța de apel a invocat că art. 281 Cod civil statuează expres că executarea benevolă a obligației după expirarea termenului de prescripție extinctivă nu constituie un act lipsit de temei juridic, astfel încât achitarea de către Uniunea Cooperatistă de Consum Criuleni a sumei de 32 794,63 lei după înaintarea acțiunii denotă că suma adjudecată de prima instanță a fost formată drept restanță pentru luna noiembrie 2016.

Instanța de apel a respins ca neîntemeiată cerința Uniunii Cooperatiste de Consum Criuleni privind restituirea cererii de chemare în judecată a Galinei Oboroceanu în condițiile art. 170 alin. (1) lit. a) Codul de procedură civilă, deoarece această normă nu este aplicabilă speței în condițiile în care restituirea cererii de

chemare în judecată se admite doar pînă la primirea acesteia în procedură.

Totodată, cu referire la argumentul Uniunii Cooperatiste de Consum Criuleni referitor la nerespectarea de către Galina Oboroceanu a căii extrajudiciare de soluționare a litigiului, instanța de apel a reținut că prin prisma prevederilor art. 332 alin. (1) și (2) Codul muncii și art. 267 lit. a) Codul de procedură civilă, Galina Oboroceanu a remis la 27 decembrie 2016 o cerere prealabilă în adresa Uniunii Cooperatiste de Consum Criuleni, recepționată de aceasta în aceeași zi, prin care a solicitat achitarea restanței salariale în mărime de 36 394,71 lei, a compensației aferente calculate și a prejudiciului moral în mărime de 30 000 lei. În consecință, instanța de apel a constatat că Galina Oboroceanu a respectat calea extrajudiciară de soluționare a litigiului iar, încheierea din 05 decembrie 2016 a Judecătoriei Criuleni, emisă într-o altă cauză, prin care acțiunea Galinei Oboroceanu a fost restituită nu este aplicabilă speței.

Cu referire la adjudecarea de către prima instanță a compensației pentru reținerea plății drepturilor salariale de către Uniunea Cooperatistă de Consum Criuleni, instanța de apel a conchis că potrivit calculului întocmit de Galina Oboroceanu, suma respectivă a fost calculată pentru perioada ianuarie 2015-mai 2018. Prin urmare, la data înaintării la 09 ianuarie 2017 a acțiunii, termenul de prescripție de 3 ani pentru calcularea compensației indicate nu era expirat, iar calculul intimatei este realizat în conformitate cu dispozițiile art. 330 alin. (2) Codul muncii.

La fel, instanța de apel a respins ca fiind nefondate argumentele Uniunii Cooperatiste de Consum Criuleni referitoare la faptul că calculul respectiv este eronat, or dreptul la calcularea compensației survine la data la care urma a fi efectuată de către angajator fiecare prestație succesivă, lunară, în calculul respectiv urmînd a fi incluse toate restanțele existente la această dată, formate în perioada anterioară. De asemenea, instanța de apel a indicat că în litigiul dedus judecătii nu este aplicabil art. 268 lit. a) Cod civil, or înaintarea acțiunii la 09 ianuarie 2017 denotă că termenul de prescripție a fost respectat de Galina Oboroceanu.

Cu referire la pretențiile Galinei Oboroceanu privind compensarea prejudiciului moral, instanța de apel a reținut art. 1422 alin. (1) și (2) și 1423 alin. (1) și (2) Cod civil și a constatat că argumentele apelantei Uniunii Cooperatiste de Consum Criuleni referitoare la neprobarea suportării de către intimată a unui prejudiciu moral sunt nefondate, or apelanta a comis în raport cu intimata o faptă ilicită, manifestată prin neachitarea ilicită a drepturilor salariale conform periodicității stabilite de lege, astfel încît în speță prejudiciul și legătura cauzală sunt prezumate.

Instanța de apel a precizat referitor la quantumul cheltuielilor de asistență juridică adjudecate de instanța de fond, că contrar aserțiunilor Uniunii Cooperatiste de Consum Criuleni, suportarea reală de către Galina Oboroceanu a acestor cheltuieli este confirmată prin bonurile de plată întocmite de avocatul, care i-a reprezenat interesele în prezenta cauză civilă.

La 14 februarie 2019, Uniunea Cooperatistă de Consum Criuleni a declarat recurs împotriva deciziei din 06 februarie 2019 a Curții de Apel Chișinău, prin care a solicitat admiterea recursului, casarea hotărârii din 05 iulie 2018 a Judecătoriei Criuleni, sediul Central și a deciziei recurate cu pronunțarea unei noi hotărâri prin

care să fie restituită acțiunea Galinei Oboroceanu în partea pretenției cu privire la încasarea salariului restant și respingerea acțiunii Galinei Oboroceanu în partea pretenției cu privire la încasarea penalității, a prejudiciului moral și a cheltuielilor de judecată.

În motivarea cererii de recurs, recurenta Uniunea Cooperatistă de Consum Criuleni a indicat că Galina Oboroceanu nu a indicat data și anul, când ar fi început să se formeze restanțele la plățile salariale pretinse iar, la materialele cauzei nu au fost anexate probe precum că din 01 decembrie 2014 urmează a fi calculată penalitatea solicitată.

Recurenta a menționat că prima instanță nu a constatat pentru care perioadă anume a fost formată datoria de 36 394,71 lei, cu titlu de restanțe salariale și din ce sume a fost încasată penalitatea de întârziere.

Recurenta a specificat că anterior, la 30 noiembrie 2016, Galina Oboroceanu s-a adresat cu o acțiune civilă prin care a înaintat aceleași pretenții împotriva Uniunii Cooperatiste de Consum Criuleni, iar prin încheierea irevocabilă din 05 decembrie 2016 a Judecătoriei Criuleni a fost restituită acțiunea menționată din motiv că nu a fost respectată procedura prealabilă.

Recurenta Uniunea Cooperatistă de Consum Criuleni a indicat că prin cererea prealabilă din 27 decembrie 2016, Galina Oboroceanu a înaintat pretenții către recurentă, prin care a solicitat doar repararea prejudiciului cauzat prin întârzierea plăților salariale și altor plăți, în formă de penalitate calculată în mărime de 0,1 % din suma de 36 394,71 lei, pentru fiecare zi de întârziere, precum și a prejudiciului moral în sumă de 30 000 lei. Astfel, Galina Oboroceanu nu a înaintat cerere prealabilă prin care să solicite încasarea prejudiciului material sub formă de datorii salariale în mărime de 36 394,71 lei.

Respectiv, recurenta a invocat că instanțele ierarhic inferioare urmau să aplice art. 170 alin. (1) lit. a) Cod de procedură civilă și art. 332 alin. (1) și (2) Codul muncii și să restituie acțiunea depusă de Galina Oboroceanu în partea pretenției cu privire la încasarea plăților salariale restante pretinse.

Recurenta consideră că instanțele inferioare nu aveau competența de a da curs acțiunii înaintate de Galina Oboroceanu, or aceasta nu a respectat procedura prealabilă de soluționare a litigiului.

Recurenta Uniunea Cooperatistă de Consum Criuleni a precizat că deși prima instanță a dispus încasarea prejudiciului moral în sumă de 5 000 lei, nu a indicat soluția cu privire la încasarea prejudiciului moral în mărime de încă 25 000 lei, luând considerare că Galina Oboroceanu a solicitat încasarea prejudiciului moral în sumă totală de 30 000 lei. Precum și nu s-a expus asupra cheltuielilor pentru asistență juridică în mărime de 1 050 lei, luând în considerare că Galina Oboroceanu a solicitat încasarea cheltuielilor de asistență juridică în sumă totală de 6 050 lei, iar prima instanță a încasat doar suma de 5 000 lei.

Cu referire la pretenția Galinei Oboroceanu cu privire la încasarea datoriei salariale, recurenta a invocat că la materialele cauzei au fost anexate toate extrasele din cărțile de salariu ale angajaților Uniunii Cooperatiste de Consum Criuleni autentice, pentru anii 2012-2016, care au fost completate de reclamantă. Respectiv, aceasta cunoștea despre pretinsele încălcări cu privire la formarea datoriilor salariale încă din anul 2012. Astfel, la început lunii ianuarie 2012 restanța salarială constituia

suma de 11 336,48 lei, la 31 decembrie 2012 – 20 737,72 lei, la început lunii ianuarie 2013 restanța salarială a scăzut la suma de 12 477,88 lei, la 31 decembrie 2013 constituia deja 16851,49 lei. La început lunii ianuarie 2014 restanța salarială constituia suma de 22 060,28 lei, iar la 31 decembrie 2012 – 16 851,49 lei, fapt ce denotă că într-o noapte au fost fraudate datele contabile cu privire la restanțele salariale față de Galina Oboroceanu, fiind majorate cu suma de 5 208,79 lei. Respectiv, datoria salarială față de Galina Oboroceanu constituie suma de 31 185,92 lei, dar nu suma de 36 394,71 lei, precum pretinde reclamanta.

Recurenta a menționat că în perioada anilor 2012 - 2016, Galina Oboroceanu nu s-a adresat Uniunii Cooperatiste de Consum Criuleni cu careva pretenții privind încasarea datoriei salariale, or prin cererea prealabilă din 27 decembrie 2016, aceasta a solicitat doar repararea prejudiciului cauzat prin întârzierea plăților salariale.

La fel, recurenta a indicat că prin cererea prealabilă din 27 decembrie 2016, Galina Oboroceanu a inventat că Uniunea Cooperatistă de Consum Criuleni îi datorează o penalitate în mărime de 0,1% pentru fiecare zi de întârziere din data de 01 decembrie 2014, dintr-o sumă nemotivată de 36 394,71 lei, or această sumă pretinsă ca datorie nu urmează a fi calculată din 01 decembrie 2014.

Astfel, recurenta Uniunea Cooperatistă de Consum Criuleni a precizat că suma de 36 394,71 lei, pretinsă ca datorie, a fost reflectată, ca fiind formată încă din anul 2012 și pînă în luna noiembrie 2016, apoi transcrisă și în decembrie 2016. Conform extraselor din Registrele de salariu, pe parcursul anului 2016 s-a format o datorie în mărime de 6 234, 02 lei, pe parcursul anului 2015 s-a format o datorie în mărime de 7 556, 63 lei, pe parcursul anului 2014 s-a format o datorie în mărime de 5 752, 57 lei, pe parcursul anului 2013 s-a format o datorie în mărime de 4 373,61 lei, iar pe parcursul anului 2012 s-a format o datorie în mărime de 1 141, 40 lei.

Recurenta Uniunea Cooperatistă de Consum Criuleni a precizat că la 10 februarie 2017 i-a achitat Galinei Oboroceanu suma de 32 794,63 lei, iar spre finele anului 2018 a constatat faptul că pentru perioada 2015-2016 avea formată o datorie reală față de Galina Oboroceanu de numai 13 790 lei. Respectiv, la data de 21 decembrie 2018, Uniunea Cooperatistă de Consum Criuleni a înaintat o acțiune împotriva Galinei Oboroceanu cu privire la restituirea sumei de 19 004,06 lei, care i-au fost achitați cu titlul de salariu pentru anii 2015-2016.

Cu referire la pretenția Galinei Oboroceanu cu privire la încasarea penalității de întârziere, recurenta Uniunea Cooperatistă de Consum Criuleni a menționat că în perioada anului 2012 – 26 decembrie 2016, reclamanta nu a înaintat asemenea pretenții recurentei, prin ce a omis termenul de prescripție.

Astfel, recurenta Uniunea Cooperatistă de Consum Criuleni consideră că instanțele ierarhic inferioare au încălcat normele de drept material și normele de drept procedural, și anume: art. 355 alin. (1) lit. a) și b) din Codul muncii, art. 268 lit. a) și art. 2 alin. (1) și (2) din Codul civil, art. 239 și 240 din Codul de procedură civilă și art. 6 CEDO.

Recurenta a invocat că Galina Oboroceanu neîntemeiat pretinde la încasarea anumitor penalități de întârziere pentru perioada 01 ianuarie 2015 – 16 mai 2018, care constituie circa 3 ani și 5 luni, depășindu-se, astfel, limita normelor legale stabilite de art. 268 din Codul civil, și anume 6 luni. Respectiv, termenul de prescripție pentru înaintarea acestei pretenții a expirat la data de 01 iulie 2012.

Cu referire la pretenția Galinei Oboroceanu cu privire la încasarea cheltuielilor pentru asistență juridică recurenta Uniunea Cooperatistă de Consum Criuleni a menționat că instanțele ierarhic inferioare eronat au stabilit precum că reprezentantul Galinei Oboroceanu, avocatul Natalia Crîșmari s-a prezentat la toate ședințele de judecată, or potrivit tuturor proceselor-verbale ale tuturor ședințelor de judecată, avocatul Natalia Crîșmari s-a prezentat doar la ședința de judecata din 16 mai 2018. Respectiv, instanțele ierarhic inferioare greșit au dispus încasarea sumei de 5 000 lei, cu titlu cheltuieli pentru asistență juridică.

La fel, recurenta a indicat că bonul de plată de 5 000 lei, anexat la materialele cauzei nu probează că această sumă a fost acordată pentru asistența juridică acordată în cadrul acestei cauze.

Recurenta a precizat că pretenția înaintată de Galina Oboroceanu cu privire la repararea prejudiciului moral nu a fost motivată, nefiind indicat prin ce anume s-ar fi manifestat prejudiciu moral pretins de către reclamantă și care ar fi fost probele aduse întru susținerea pretenției acesteia.

La 15 aprilie 2019, recurenta Uniunea Cooperatistă de Consum Criuleni a depus recurs suplimentar împotriva deciziei din 06 februarie 2019 a Curții de Apel Chișinău, prin care a înaintat aceleași solicitări ca în recursul inițial, neindicând alte motive în susținerea recursului, decât cele indicate în recursul depus inițial.

Conform art. 434 alin. (1) Cod de procedură civilă, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale, dacă legea nu prevede altfel.

După cum denotă materialele cauzei, copia deciziei motivate din 06 februarie 2019 a Curții de Apel Chișinău a fost expediată participanților la proces, la data de 05 martie 2019, conform informației anexate la materialele cauzei (f.d.49 vol. II), însă date despre recepționarea acesteia de către recurenta Uniunea Cooperatistă de Consum Criuleni la materialele cauzei lipsesc.

Totodată, instanța de recurs relevă că decizia recurată a fost publicată pe portalul instanțelor de judecată la 05 martie 2019.

În aceste circumstanțe, instanța de recurs precizează că recursul a fost declarat de Uniunea Cooperatistă de Consum Criuleni la 14 februarie 2019, cu respectarea termenului indicat la art. 434 alin. (1) Cod de procedură civilă.

La data de 19 martie 2019, în adresa intimă Galina Oboroceanu a fost expediată copia recursului declarat de către Uniunea Cooperatistă de Consum Criuleni (f.d.65 vol. II).

La 02 aprilie 2019, prin intermediul oficiului poștal, intimata Galina Oboroceanu, reprezentată de avocatul Natalia Crîșmari a depus referință la recursul declarat de Uniunea Cooperatistă de Consum Criuleni, prin care a solicitat declararea recursului inadmisibil sau respingerea acestuia ca neîntemeiat (f.d.67-71).

Examinând temeiurile recursului declarat de Uniunea Cooperatistă de Consum Criuleni, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră recursul drept inadmisibil, din următoarele considerente.

În conformitate cu art. 432 alin. (1) Cod de procedură civilă, părțile și alți participanți la proces sunt în drept să declare recurs în cazul în care se invocă

încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procedural.

Alineatele (2) și (3) ale aceluiași articol prevăd exhaustiv cazurile în care se consideră că, normele de drept material sau de drept procedural au fost încălcate sau aplicate eronat, iar alin.(4) stabilește că, săvârșirea altor încălcări decât cele indicate la alin.(3) constituie temei de declarare a recursului doar în cazul și în măsura în care acestea au dus sau ar fi putut duce la soluționarea greșită a cauzei sau în cazul în care instanța de recurs consideră că aprecierea probelor de către instanța judecătorească a fost arbitrară, sau în cazul în care erorile comise au dus la încălcarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului.

În conformitate cu art. 433 lit. a) Cod de procedură civilă, cererea de recurs se consideră inadmisibilă în cazul în care recursul nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art.432 alin.(2), (3) și (4).

Respectiv, instanța de recurs reține că, examinarea admisibilității recursului presupune verificarea conformității temeiurilor invocate în cererea de recurs, cu temeiurile prevăzute la art. 432 Codul de procedură civilă.

Astfel, argumentele invocate în recursul declarat de Uniunea Cooperatistă de Consum Criuleni, se referă la dezacordul recurentei cu soluția pronunțată de către instanța de apel, însă nu relevă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material, respectiv nu constituie temei de casare a deciziei recurate.

Subsidiar, se menționează că, recursul exercitat conform Secțiunii a II-a, Capitolul XXXVIII Codul de procedură civilă, are caracter devolutiv, numai asupra problemelor de drept material și procedural, verificându-se doar legalitatea deciziei, dar nu și temeinicia în fapt.

Totodată, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție accentuează că, potrivit regulilor din Secțiunea a II-a din Capitolul XXXVIII Cod de procedură civilă, instanța de recurs nu verifică modul de apreciere a probelor de către instanța de apel. Forța atribuită unei probe sau alteia, coraportul dintre probe, suficiența probelor și concluziile făcute în urma probațiunii sunt în afara controlului instanței de recurs.

Prin prisma art. 432 alin. (4) Cod de procedură civilă, instanța de recurs poate interveni în materia probațiunii doar sub aspect procedural, și anume, dacă se invocă că instanța judecătorească a apreciat în mod arbitrar probele, încălcând regulile de apreciere a probelor stabilite în art. 130 Cod de procedură civilă, sau în cazul în care erorile comise au dus la încălcarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului. Din recursul declarat de Uniunea Cooperatistă de Consum Criuleni nu rezultă că, instanța a apreciat arbitrar probele.

În acest sens CtEDO, în jurisprudența sa, a constatat că, dreptul de acces la instanța de judecată nu este absolut. Există limitări implicit admise (cauza Golder împotriva Regatului Unit, pct. 38; Stanev împotriva Bulgariei (MC), pct. 230). Acesta este în special cazul condițiilor de admisibilitate a unui recurs, întrucât prin însăși natura sa necesită o reglementare din partea statului, care se bucură în această privință de o anumită marjă de apreciere (Luordo împotriva Italiei, pct. 85).

Condițiile de admisibilitate ale unui recurs pot fi mai stricte decât pentru un apel (Levages Prestations Services împotriva Franței, pct. 45). Curtea a mai reiterat că, modul de aplicare a articolului 6 CEDO procedurilor în fața instanțelor ierarhic

superioare, depinde de caracteristicile speciale ale procedurilor respective. Trebuie ținut cont de totalitatea procedurilor în sistemul de drept național și de rolul instanțelor ierarhic superioare în acest sistem (Botten împotriva Norvegiei, hotărâre din 19 februarie 1996, Reports 1996-I, p. 141, § 39).

La fel, conform jurisprudenței Curții, procedurile cu privire la admisibilitatea căii de atac și procedurile, care implică doar chestiuni de drept, și nu chestiuni de fapt, pot fi conforme cu cerințele articolului 6 § 1 (Helmens împotriva Suediei hotărâre din 09 octombrie 1991, § 31, Seria A, nr. 212-A).

În conformitate cu art. 440 alin. (1-1¹) Codul de procedură civilă, în cazul în care se constată existența unuia din temeiurile prevăzute la art.433, completul din 3 judecători decide în mod unanim, printr-o încheiere motivată irevocabilă, asupra inadmisibilității recursului.

Încheierea se emite conform prevederilor art.270 și nu conține nicio referire cu privire la fondul recursului.

Încheierea privind inadmisibilitatea recursului se plasează pe pagina web a Curții Supreme de Justiție la data emiterii și se transmite tuturor participanților la proces și reprezentanților acestora.

În asemenea circumstanțe, completul Colegiului Civil, Comercial și de Contencios Administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că, recursul declarat de către Uniunea Cooperatistă de Consum Criuleni, nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) și (4) Cod de procedură civilă și, drept urmare, este inadmisibil.

În conformitate cu art. art. 269-270, 431 alin. (2), 433 lit. a), 440 alin. (1) Cod de procedură civilă, completul Colegiului Civil, Comercial și de Contencios Administrativ al Curții Supreme de Justiție

d i s p u n e :

Se consideră inadmisibil recursul declarat de Uniunea Cooperatistă de Consum Criuleni împotriva deciziei din 06 februarie 2019 a Curții de Apel Chișinău, în cauza civilă, la cererea de chemare în judecată depusă de Galina Oboroceanu împotriva Uniunii Cooperatiste de Consum Criuleni cu privire la încasarea salariului restant, a penalității, a prejudiciului moral și a cheltuielilor de judecată.

Încheierea este irevocabilă.

Președintele completului,
judecătorul

Tatiana Vieru

Judecătorii

Maria Ghervas

Nina Vascan